

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
& ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Αριστοτέλους 17
 Ταχ. Κώδικας: 10433 Αθήνα
 Πληροφορίες: Τμήμα Α & Γ
 Συντάκτρια : Κουτσιαρή Φ.
 Τηλ. : 2132161340
 FAX : 2132161907
 Mail : ddy@moh.gov.gr

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ

Αθήνα 30/3 /2020
 Αριθμ. Πρωτ. Δ1γ/Γ.Π/οικ.21536

ΠΡΟΣ :

ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

- 1. Γρ. κ.κ. Περιφερειάρχων**
- 2. Γεν. Δ/ντές Δημ. Υγείας**
- 3. Δ/ντές Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής**
Μέριμνας Περιφερειακών Ενοτήτων
(Με την παράκληση να ενημερωθούν όλα τα
Υγειονομεία λιμένων ευθύνης σας)

ΘΕΜΑ: «Εφαρμογή μέτρων καθαρισμού και απολύμανσης σε πλωτά μέσα σε περίπτωση μεταφοράς ύποπτου ή επιβεβαιωμένου κρούσματος Covid -19»

- Σχετ.:**
- α) Ο Α.Ν.2520/1940 (ΦΕΚ 273/40 τ.Α') «περί Υγειονομικών Διατάξεων» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
 - β) Το Π.Δ. 121/2017 (ΦΕΚ 148/9-10-2017 τ.Α.) «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας»
 - γ) Η Υ.Α. Υ1β/οικ. 7723/1994 «Κυκλοφορία απολυμαντικών χώρου»
 - δ) Η με ΑΔΑ: 6ΚΨ6465ΦΥΟ-1ΝΔ εγκύκλιος «Μέτρα καθαρισμού & απολύμανσης σε χώρους και επιφάνειες κατά την εξέλιξη της πανδημίας του SARS-CoV-2»
 - ε) Οι οδηγίες του ΠΟΥ & του ΕΟΔΥ για τη λήψη μέτρων προφύλαξης από τον ιό COVID-19 και «Οδηγίες για τον περιβαλλοντικό καθαρισμό μη υγειονομικών μονάδων που έχουν εκτεθεί στον ιό SARS-CoV-2»
 - στ) Το τεχνικό κείμενο του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ECDC) «Οδηγίες για τον περιβαλλοντικό καθαρισμό σε μη υγειονομικές εγκαταστάσεις που εκτίθενται στον ιό SARS-CoV-2». ECDC: Στοκχόλμη; 2020
 - ζ) Οι προσωρινές συστάσεις του Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (CDC) «Περιβαλλοντικός Καθαρισμός και Απολύμανση». CDC: Μάρτιος 2020
 - η) Η από 26.03.2020 συνάντηση με τους αρμόδιους εκπροσώπους του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής.

1. Γενικά

Ο ιός SARS-CoV-2 ανήκει σε γνωστή οικογένεια κορωνοϊών & είναι ένας ιός που μπορεί να οδηγήσει σε λοίμωξη του αναπνευστικού συστήματος. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας μπορεί να επιβιώνει σε επιφάνειες από λίγες ώρες έως αρκετές ημέρες. Λόγω του υψηλού βαθμού μεταδοτικότητας του, απαραίτητη προϋπόθεση για την διακοπή της διασποράς του αποτελεί η διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου τόσο ατομικής υγιεινής, όσο και καθαριότητας του περιβάλλοντος χώρου.

Οι ιδιαίτερες συνθήκες των περιοχών της νησιωτικής Ελλάδος και η πιθανότητα εμφάνισης ύποπτου ή επιβεβαιωμένου κρούσματος το οποίο πρέπει να μεταφερθεί μέσω πλωτού μέσου στην πλησιέστερη οργανωμένη υγειονομική μονάδα καθιστούν επιβεβλημένη την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης (καθαρισμού/απολύμανσης) των ανωτέρω μέσων.

Επισημαίνεται ότι η μεταφορά επιβεβαιωμένων και ύποπτων κρουσμάτων συνιστάται να γίνεται με διαφορετικά πλωτά μέσα ή σε ξεχωριστό χώρο του ιδίου μέσου και γενικότερα να τηρούνται οι απαραίτητες αποστάσεις καθώς και κάθε άλλο μέτρο που αποτρέπει την διασπορά του ιού. Σε περίπτωση μεταφοράς ύποπτου ή επιβεβαιωμένου κρούσματος, ο υπεύθυνος του πλωτού μέσου σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές και την υγειονομική υπηρεσία θα πρέπει να προβεί στην λήψη αυστηρών μέτρων εξυγίανσης με την υλοποίηση ολοκληρωμένου προγράμματος καθαρισμού -απολύμανσης σύμφωνα με τις οδηγίες του ΕΟΔΥ και του Υπουργείου Υγείας.

Η εξυγίανση δύναται να διενεργείται μετά την διακομιδή των κρουσμάτων σύμφωνα με την σχετ. (δ) εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας. Επισημαίνεται δε ότι η εφαρμογή και ο σχεδιασμός των απολυμάνσεων διεξάγεται για την πρόληψη και καταπολέμηση επιδημικών νοσημάτων με σκοπό την προστασία της δημοσίας υγείας. Για αυτό πρέπει να διεξάγεται υπό την ευθύνη επαγγελματιών με την απαραίτητη ακαδημαϊκή επάρκεια και σύμφωνα με τα επαγγελματικά τους δικαιώματα (π.χ. πτυχιούχοι Δημόσιας Υγιεινής).

Το προσωπικό που εκτελεί τις συγκεκριμένες εφαρμογές πρέπει να διαθέτει την απαραίτητη τεχνική επάρκεια (π.χ. απόφοιτοι της σχολής απολυμαντών) καθώς και όλα τα απαιτούμενα μέσα ατομικής προστασίας. Επίσης να ακολουθεί όλα τα προβλεπόμενα μέτρα και κανόνες υγιεινής και ασφάλειας κατά την εργασία.

Η επιλογή μεθόδου της εφαρμογής (ψεκασμός, εκνέφωση κ.λπ.) και αντιστοίχως η χρήση του απαιτούμενου εξοπλισμού πρέπει πάντα να στοχεύει στην αποτελεσματική και με ασφαλή τρόπο καταπολέμηση του ιικού φορτίου των μολυσμένων χώρων, επιφανειών και σημείων χωρίς την περαιτέρω πρόκληση ρύπανσης καθώς και φθορών και καταστροφής άλλων υλικών και αντικειμένων.

2. Οδηγίες για χρήση ατομικών μέτρων προστασίας υπευθύνων μεταφοράς επιβεβαιωμένου κρούσματος σε πλωτό μέσο.

- Η συνοδεία του ασθενούς πρέπει να γίνεται χρησιμοποιώντας τον κατάλληλο προστατευτικό ατομικό εξοπλισμό. Πρέπει να ακολουθείται ο σωστός τρόπος εφαρμογής και απόρριψης του εξοπλισμού. Επιπλέον ο ασθενής πρέπει να φοράει καθ' όλη την διάρκεια της μεταφοράς χειρουργική μάσκα μιας χρήσης.

- Ο απορριπτόμενος εξοπλισμός πρέπει να αντιμετωπίζεται ως πιθανό μολυσματικό υλικό και να απορρίπτεται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Εφόσον χρησιμοποιηθεί προστατευτικός

εξοπλισμός που δεν είναι μίας χρήσης, επιβάλλεται η απολύμανσή του με τα κατάλληλα απολυμαντικά (π.χ. υποχλωριώδες νάτριο ή 70% αιθανόλη) μετά από κάθε χρήση. Στην περίπτωση που χρησιμοποιηθούν άλλα απολυμαντικά, πρέπει να ακολουθούνται οι οδηγίες του κατασκευαστή.

- Ο προστατευτικός ατομικός εξοπλισμός πρέπει να περιλαμβάνει:
 - Μάσκες υψηλής αναπνευστικής προστασίας FFP2 ή FFP3
 - Προστατευτικά γυαλιά
 - Προστατευτική φόρμα, αδιάβροχη, με μακριά μανίκια, μίας χρήσης
 - Γάντια μίας χρήσης

3. Οδηγίες καθαρισμού /απολύμανσης πλωτού μέσου - χρήση ολοκληρωμένου προγράμματος μετά την μεταφορά επιβεβαιωμένου κρούσματος και γενικές οδηγίες χρήσης ορισμένων απολυμαντικών

Σε περίπτωση μεταφοράς επιβεβαιωμένου κρούσματος, ο υπεύθυνος του πλωτού μέσου σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές και την υγειονομική υπηρεσία θα πρέπει να προβεί στην λήψη αυστηρών μέτρων εξυγίανσης του σκάφους με την υλοποίηση ολοκληρωμένου προγράμματος καθαρισμού-απολύμανσης σύμφωνα με τις οδηγίες του ΕΟΔΥ και λαμβάνοντας υπόψη την σχετ.(δ) εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας.

- Ο καθαρισμός και η απολύμανση αποτελούν τις κύριες εξυγιαντικές ενέργειες σε ένα πλωτό μέσο. Ένα αποτελεσματικό σχέδιο καθαρισμού και απολύμανσης για όλες τις επιφάνειες μειώνει τον κίνδυνο μετάδοσης των παθογόνων μικροοργανισμών μέσω περιβαλλοντικών πηγών.
- Σε κλειστά σκάφη κατά τη χρήση των απολυμαντικών πρέπει ο χώρος να είναι καλά αεριζόμενος.
- Ιδιαίτερη προσοχή στις προειδοποιήσεις κινδύνου και τις οδηγίες στις ετικέτες των προϊόντων. Τα προϊόντα καθαρισμού και τα απολυμαντικά συχνά απαιτούν τη χρήση γαντιών ή προστασίας ματιών. Για παράδειγμα, τα γάντια πρέπει να χρησιμοποιούνται για να προστατεύουν τα χέρια κατά την χρήση απολυμαντικών χλωρίνης. Να μην αναμιγνύονται καθαριστικά και απολυμαντικά εκτός εάν οι ετικέτες υποδεικνύουν ότι είναι ασφαλής πρακτική. Ο συνδυασμός ορισμένων προϊόντων (όπως χλωρίνη και καθαριστικά αμμωνίας) μπορεί να προκαλέσει σοβαρές βλάβες στην υγεία.
- Καταστρώματα, επιφάνειες, οροφές, επιφάνειες επίπλων και λοιπές επιφάνειες θα πρέπει να διατηρούνται καθαρές. Στις λοιπές επιφάνειες συμπεριλαμβάνονται πόμολα, κουπαστές, τηλέφωνα, πληκτρολόγια και τραπέζια αλλά δεν περιορίζονται μόνο σε αυτά. Σε επιφάνειες υψηλού κινδύνου μπορεί να απαιτείται πρόσθετος καθαρισμός και απολύμανση.
- Μοκέτες και επενδύσεις καταστρωμάτων πρέπει να διατηρούνται καθαρές. Ο καθαρισμός μοκετών και πατωμάτων με τη χρήση ηλεκτρικής σκούπας, ενέχει τον κίνδυνο της διασποράς παθογόνων μικροοργανισμών στο χώρο.
- Αρχικά απαιτείται καθαρισμός των επιφανειών με χρήση κατάλληλου απορρυπαντικού και εν συνεχεία, αφού στεγνώσει η επιφάνεια θα πρέπει να γίνει επιλογή του κατάλληλου απολυμαντικού.
- Το διάλυμα πρέπει να παρασκευάζεται (ανάμειξη νερού με προϊόντα χλωρίνης) λίγο πριν την εφαρμογή.

- Το απολυμαντικό πρέπει να απλωθεί σε όλες τις επιφάνειες και να παραμείνουν υγρές για τον απαιτούμενο χρόνο επαφής.
- Όταν το απολυμαντικό έχει μεγαλύτερη συγκέντρωση από 200 ppm, να γίνεται ξέπλυμα της επιφάνειας με πόσιμο νερό αφού παρέλθει ο χρόνος επαφής.
- Η απολύμανση με τρίψιμο ή με σφουγγάρισμα ενδείκνυται για μεγάλες επιφάνειες, δάπεδα και τοίχους. Συνήθως το απολυμαντικό είναι συμπυκνωμένο και αναμιγνύεται με νερό σύμφωνα με τις οδηγίες του παρασκευαστή.
- Η απολύμανση με ψεκασμό είναι ταχύτερη. Δεδομένου ότι το απολυμαντικό σε μορφή σπρέι είναι έτοιμο προς χρήση και συνήθως συμπυκνωμένο χρησιμοποιείται όταν απολυμαίνουμε ειδικά μικρές επιφάνειες και αντικείμενα, όταν έχουμε ενδείξεις ότι εκεί υπάρχουν μικρόβια.
- Όλοι οι επιβλαβείς χημικοί παράγοντες στην αρχική τους συσκευασία πρέπει να φέρουν ευανάγνωστη ετικέτα από τον κατασκευαστή τους καθώς και όλα τα απαιτούμενα στοιχεία.

4. Γενικές οδηγίες χρήσης απολυμαντικών

- Αρκετοί αντιμικροβιακοί παράγοντες έχουν ελεγχθεί κατά **διαφόρων κορωνοϊών**. (Σχετικός πίνακας – www.eody.gov.gr).
- Οι **ανθρώπινοι** κορωνοϊοί **γενικά** αδρανοποιούνται με διαδικασία απολύμανσης επιφανειών με αντιμικροβιακούς παράγοντες όπως: Υποχλωριώδες νάτριο 5.25%, Αιθανόλη 70% και Υπεροξειδίο του υδρογόνου 0,5%. (Αναλυτικός πίνακας ανά είδος ιού, απολυμαντικό μέσο, χρόνο επίδρασης από την πλέον πρόσφατη έκδοση: «Persistence of coronaviruses on inanimate surfaces and their inactivation with biocidal agents» G. Kampf *, D. Todt , S. Pfaender E. Steinmann b, Journal of Hospital Infection, 104 (2020)246 – 251., 6.2.2020).

Αιθανόλη:

Η δράση της αιθανόλης οφείλεται στην καταστροφή της μεμβράνης των μικροβίων με τη μετουσίωση (αλλαγή) των πρωτεϊνών τους. Η αιθανόλη είναι δραστική όταν είναι υδατικό διάλυμα καθόσον η μετουσίωση των πρωτεϊνών δεν επιτυγχάνεται απουσία νερού. Το πιο δραστικό διάλυμα είναι περιεκτικότητας 70 %, που καταστρέφει τα βακτήρια, το μυκοβακτηρίδιο της φυματιώσεως και τους μύκητες. Είναι επίσης δραστική στους ελυτροφόρους ιούς (π.χ. ιούς της γρίπης, παραγρίπης, του απλού έρπητα, του HIV και του SARS-CoV-2). Έχει μικρή δράση στους μη ελυτροφόρους ιούς (π.χ. ιό της ηπατίτιδας Α και Β, εντεροϊούς, ροταϊό, αδενοϊούς, νοροϊούς, ρινοϊούς) και στα πρωτόζωα. Η αιθανόλη για να είναι αποτελεσματική απαιτείται χρόνος επαφής ενός (1) λεπτού.

Υποχλωριώδες νάτριο:

Η απολύμανση με χλωρίνη είναι αποτελεσματική μόνο αν ακολουθηθούν τα παρακάτω βήματα:

- Πριν την εφαρμογή απαιτείται σχολαστικός καθαρισμός των επιφανειών με νερό και στη συνέχεια θα πρέπει να είναι στεγνές.
- Το διάλυμα χλωρίνης παρασκευάζεται πριν την χρήση και όχι από προηγούμενες ημέρες.
- Προσθέτουμε το λευκαντικό στο νερό και όχι το αντίθετο.
- Φροντίζουμε όλες οι επιφάνειες να περαστούν με το απολυμαντικό και το οποίο πρέπει να παραμείνει σε αυτές σύμφωνα τον απαιτούμενο χρόνο επαφής.

Για επιφάνειες που έχουν επιμολυνθεί απαιτείται διάλυμα 5.000 ppm, ήτοι 20 κουταλάκια του γλυκού (100 ml) οικιακής χλωρίνης (περιεκτικότητας 5.25% σε υποχλωριώδες νάτριο) σε 4 ποτήρια (1 λίτρο) νερό. **Απαιτούμενος χρόνος δράσης 10 λεπτά.**

Αν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε μικρότερη ποσότητα χλωρίνης απαιτείται περισσότερος χρόνος επαφής. Αυτό γίνεται με διάλυμα συγκέντρωσης 1.000 ppm ήτοι 4 κουταλάκια του γλυκού (20 ml) οικιακής χλωρίνης (περιεκτικότητας 5.25% σε υποχλωριώδες νάτριο) σε 4 ποτήρια (1 λίτρο) νερό. **Απαιτούμενος χρόνος δράσης 30 λεπτά.** Μετά τον απαιτούμενο χρόνο δράσης, οι επιφάνειες καθαρίζονται εκ νέου με νερό ώστε να απομακρυνθεί η χλωρίνη.

Υφάσματα:

Στα σταθερά υφάσματα επειδή είναι αδύνατο να χρησιμοποιηθούν οι ανωτέρω απολυμαντικές ουσίες, ακολουθείται διαδικασία πλύσης σε υψηλή θερμοκρασία νερού (90°C) με τη χρήση κοινού απορρυπαντικού πλυντηρίου ρούχων ή εναλλακτικά σε χαμηλότερης θερμοκρασίας πλύσης με χρήση λευκαντικού ή ομοειδών προϊόντων με απολυμαντική δράση. Στην περίπτωση που κάποια αντικείμενα δεν μπορούν να καθαριστούν ή/και απολυμανθούν όπως περιγράφεται παραπάνω όπως π.χ. έπιπλα επικαλυμμένα με ταπετσαρία ή στρώματα, μπορεί να ακολουθηθεί μέθοδος καθαρισμού με ατμό.

Πηγές: 1.EU HEALTHY GATEWAYS Joint action, Grant agreement number: 801493 preparedness and action at points of entry (ports, airports, ground crossings): Technical recommendations for disinfection and cleaning of ships.

2.PIDAC. (2012). Best Practices for Environmental Cleaning for Infection Prevention and Control.

3. «Persistence of coronaviruses on inanimate surfaces and their inactivation with biocidal agents» G. Kampf *, D. Todt , S. Pfaender E. Steinmann b, Journal of Hospital Infection 104 (2020)246 – 251., 6.2.2020

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ & ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΛΙΜΕΝΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΑΚΤΟΦΥΛΑΚΗΣ

ΚΛΑΔΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΝΑΥΣΙΠΛΟΙΑΣ

α. Δ/ΝΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΝΑΥΣΙΠΛΟΙΑΣ

β. Δ/ΝΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΟΙΩΝ

Ακτή Βασιλειάδη, Πειραιάς, 18510

(Με παράκληση να ενημερωθούν όλα τα λιμεναρχεία της χώρας)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γρ. Υπουργού Υγείας
2. Γρ. Γεν. Γραμματέα Δημόσιας Υγείας
3. Γρ. Γεν. Γραμματέα Υπηρεσιών Υγείας
4. Γρ. Προϊσταμένης Γεν. Δ/νσης Δημόσιας Υγείας & Ποιότητας Ζωής.
5. Δ/νση Δημόσιας Υγείας & Υγιεινής Περιβάλλοντος

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΠΡΕΖΕΡΑΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ